
Секція 9

ПРАВОВІ ОСНОВИ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ

Владислав Олегович Витвіцький – студент I курсу Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Тетяна Львівна Білоус** – доцент кафедри
гуманітарних дисциплін Сумської філії Харківського національного
університету внутрішніх справ, кандидат педагогічних наук

ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА УМОВ, ЯКІ СПРИЯЮТЬ ЗЛОЧИННОСТІ

Проблема злочинності давно посіла чільне місце серед актуальних суспільних проблем, пропустивши поперед себе хіба що проблеми забезпечення економічного розвитку і матеріального достатку [2, с. 44]. Злочинність визнають мегапроблемою функціонування людського суспільства, людської цивілізації. Проблема набуває характеру ключової загрози національній безпеці в силу закладеного в неї прагнення до насильства, знищення, деформації основних соціальних цінностей, відносин, державних і суспільних інститутів. Злочинність робить неможливим прогресивний розвиток особистості, суспільства і держави [5].

Із кожним роком злочинність зростає, але до сьогодні відсутній повний перелік конкретних умов, які сприяють її існуванню, відповідно немає можливості протидіяти умовам і цим самим зменшити кількість злочинців.

Дану проблему у різний час досліджували такі вчені: А. В. Закарлюк, Ю. В. Баулін, І. М. Даньшина, М. І. Єнікєєв, О. Г. Кулик, А. Л. Свяшук, С. М. Шапиев та інші.

У громадянському суспільстві особа, яка скоїла злочин, вступає в протиріччя із соціально-психологічною структурою суспільства. Особистість злочинця характеризується виникненням певних змін (вад) у її психологічній структурі. Змінам піддаються ціннісні орієнтації, потреби, схильності, переконання. Виникають негативні риси характеру. Особа, яка порушила кримінальний закон, тобто вчинила злочин, та її «справа» перетворює громадянина на злочинця, який відкидається суспільною свідомістю. Здійснення злочинних дій позначається на

психологічній структурі особистості, виникненні у неї антигромадської спрямованості (установки).

Як пише Єнікєєв М.: «За ступенем соціальної дезадаптації є два типи особи злочинця: антисоціальний тип (особи, які неодноразово вчиняли злочини на основі стійкої антисоціальної спрямованості, – тип «злісного» злочинця); асоціальний тип (особи, які вперше вчинили злочин на основі загальної асоціальної спрямованості, – не соціалізований, «менш злісний» тип злочинця)» [1, с. 53].

За психо-регуляційною підставою автор виділяє тип особи злочинця, що характеризується дефектами психічної саморегуляції (особи, які вчинили злочин уперше й у результаті випадкового збігу обставин; вчинений злочин суперечить загальному типу поведінки певної особи, є випадковим для неї, пов'язаний з окремими дефектами саморегуляції). Це особи, які не зуміли протистояти криміногенній ситуації; їхньою особистісною особливістю є низький рівень самоконтролю, ситуативна обумовленість поведінки).

За змістом ціннісно-орієнтаційної спрямованості особистості розрізняє наступні групи злочинців: 1) злочинці з антисоціальною корисливою спрямованістю; 2) злочинці з антисоціальною корисливо-наси́льницькою спрямованістю; 3) злочинці з антигуманною, агресивною спрямованістю [1, с. 54].

Скоєння злочинів пов'язане з психологічними розладами і передбачає деформацію всієї структури особистості. Для багатьох злочинців характерна маргінальність. Маргінали – це особлива категорія населення з низьким рівнем інтелекту і моральних якостей [4]. Маргінали схильні до алкоголізації, наркотизму, безладних статевих зв'язків, розпусності, лихослів'я, вандалізму, хуліганства, крадіжок і різним формам кримінального насильства. Для маргіналів характерні егоцентричність, агресивність, жорстокість. Вони здійснюють більше побутових убивств, хуліганства, крадіжок, грабежів і розбоїв, згвалтувань і основну масу зараження венхворобами. Серед маргіналів чимало осіб з психічними аномаліями в межах осудності, тобто психопатів, алкоголізованих суб'єктів. Особливо велика частка аномальних осіб серед злочинців, які скоюють наси́льницькі злочини [4]. Майже всі прояви порушення закону здійснюються в стані алкогольного сп'яніння або наркотичного збудження. Тому найбільш очевидною і досить добре досліджуваною умовою злочинності є пияцтво і алкоголізм. Наркоманія також відноситься до умов, що сприяють росту злочинності. При цьому числа злочинів, пов'язаних з наркотиками, неухильно зростає. Умовою злочинності є міграція, так як мігранти по суті виступають в ролі знедолених людей.

До умов злочинності пасивної поведінки представників правоохоронної системи відносяться такі форми пасивності:

1) приховування злочинів від обліку; 2) завідомо неправильна кваліфікація злочинів; 3) неналежне розслідування кримінальних справ; 4) необґрунтоване винесення постанов про відмову і припинення кримінальних справ; 5) призначення покарання, яке не відповідає скоєному злочину [3].

Отже, можемо зазначити, що у психології особистості злочинця мають місце певного роду дефекти: соціально-правовий інфантилізм, правовий нігілізм (негативізм); патологія потребової сфери особистості; дефекти в особових установках; дефекти психічного розвитку.

Література

1. Еникеев М. И. Юридическая психология: ученик / М. И. Еникеев. – М.: НОРМА-ИНФРА-М, 1999. – С. 53-55.
2. Закарлюк А. В. Поняття злочинності: предметна сутність / А. В. Закарлюк // Юридична Україна. – 2004. – № 4. – С. 43-49.
3. Коментар до статті 396. Приховування злочину [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://yurist-online.com/ukr/uslugi/yuristam/kodeks/024/393.php>
4. Свящук А. Л. Феномен маргінальності в генезисі сільового суспільства: автореф. дис. ... канд. філос. наук / А. Л. Свящук. Харків, 2006. – 16 с.
5. Шапиев С. М. Преступность и общество (криминологическое теоретико-прикладное исследование): автореф. дисс. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08 / С. М. Шапиев; Санкт-Петербургский университет МВД России. СПб., 2000. – 46 с.

Ельвін Халеддін огли Джамалов – студент I курсу Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Тетяна Львівна Білоус** – доцент кафедри
гуманітарних дисциплін Сумської філії Харківського національного
університету внутрішніх справ, кандидат педагогічних наук

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ЯК ОСНОВНЕ ДЖЕРЕЛО ПІДВИЩЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ТА РОЗУМОВОЇ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ

Перед вищою школою стоїть задача корінного і всебічного поліпшення професійної підготовки і фізичного виховання майбутніх фахівців. У нових умовах підвищується соціальна значимість фізичного виховання у формуванні всебічно і гармонійно розвиненої особистості випускника з високим ступенем готовності до соціально-професійної діяльності.